

Strategia națională privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021 și a Planului operațional privind implementarea strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterii violenței domestice 2018-2021

Pilonul Prevenirea și combaterea violenței domestice

CAPITOLUL I - Introducere

Violența domestică este larg răspândită în societatea contemporană, la nivelul tuturor categoriilor sociale și adânc înrădăcinată, cu efecte grave asupra sănătății, calității vieții și bunăstării victimelor și familiilor lor.

Acest flagel este nu numai o problemă socială și de sănătate publică, dar, în egală măsură și o problemă a nerespectării și a încălcării drepturilor omului, complexitatea ei solicitând intervenția activă și directă a autorităților naționale responsabile, atât în ceea ce privește acordarea măsurilor de sprijin diversificate, a protecției integrității personale a victimelor, cât și protejarea intereselor lor sociale comune, precum libertatea și demnitatea persoanei. Cu atât mai mult, această problemă majoră de sănătate publică trebuie să fie foarte bine înțeleasă de către toți factorii responsabili și impune condiția existenței coeziunii și implicării active a tuturor profesioniștilor cu atribuții în domeniu.

Intervențiile factorilor de decizie în acest domeniu trebuie să ia în considerare o serie de constante sociale importante care compun imaginea de ansamblu a fenomenului. **Astfel, constantele sociale determinate de violența domestică sunt numeroase maladii fizice și psihice, frecvente consultații, spitalizări și incapacitate temporară de muncă, consum ridicat de medicamente, precum și accesarea altor servicii de sănătate și de asistență socială.** În contextul unei destructurări accentuate ale valorilor și relațiilor familiale, prevenirea violenței domestice devine o prioritate și o necesitate stringentă care trebuie dublată de aplicarea unor măsuri adecvate de protecție pentru categorii sociale vulnerabile care se confruntă cu aceste situații în cadrul familial: copii, femei, persoane vârstnice.

Unul dintre locurile în care poate apărea violența de gen este familia și de aceea violența de gen intersectează violența domestică.

Violența de gen aduce, de asemenea, o gravă atingere democrației, pornind de la premisa că femeile supuse violențelor reprezintă o categorie ale cărei șanse de a participa la viața socială și profesională sunt semnificativ reduse, pe măsură ce viața de familie își pierde funcția de a oferi membrilor acesteia securitatea de care ei au nevoie. **Familia este locul în care se observă frecvența cea mai mare de violențe îndreptate împotriva unor categorii sociale aflate într-un grad ridicat de vulnerabilitate, fie că este această violență îndreptată împotriva femeilor, copiilor sau persoanelor în vârstă.** , fie că este această violență îndreptată împotriva femeilor, copiilor sau persoanelor în vârstă. Aceste tipuri de violențe, deseori lipsite de vizibilitate, se dezvoltă potrivit unui ciclu în care cele două caracteristici determinante, intensitatea și frecvența, cresc odată cu trecerea timpului. Costul social și financiar (ex: sistemul public de sănătate, protecția socială și asistență socială, domeniul ordine publică și siguranță, justiție, sistemul penitenciar, etc.) al lipsei de măsuri adecvate pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen social afectează în mod profund progresul general în dezvoltare și

generează mari pierderi care au consecințe negative, nu numai pentru generația actuală, ci și pentru cele viitoare.

CAPITOLUL II

Informații generale relevante

În țara noastră, responsabilitățile statului român sunt reglementate, fără echivoc, conform art.2 din Legea nr. 217 /2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, cu modificările și completările ulterioare: “(1) Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazată pe prietenie, afecțiune și întraajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes național. (2) Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica integrată de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică. (3) Statul român, prin autoritățile competente, elaborează și implementează politici și programe destinate prevenirii și combaterii violenței în familie, precum și protecției victimelor violenței în familie.” La nivel național, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) este instituția de specialitate a administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, care exercită funcțiile de strategie, reglementare, reprezentare și autoritate de stat în domeniul violenței în familie, cu atribuții în elaborarea, coordonarea și aplicarea strategiilor și politicilor Guvernului în domeniul violenței în familie, în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 6/2015 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.

O altă responsabilitate importantă a ANES este coordonarea procesului de implementare a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul).

Convenția a fost adoptată de Comitetul Miniștrilor Consiliului Europei la data de 7 aprilie 2011, iar România a semnat documentul la data de 27.06.2014, la Strasbourg. Prin semnarea și ratificarea Convenției, România a transmis un important semnal pozitiv privind angajamentul ferm de a respecta și de a promova o serie de măsuri prin care să se asigure o prevenție și o combatere adecvată a fenomenului violenței (ratificare prin Legea nr. 30/2016).

Convenția de la Istanbul reprezintă instrumentul juridic internațional cel mai cuprinzător, care abordează violența din perspectiva unei violări grave a drepturilor omului.

Prevederile Convenției de la Istanbul definesc “violența domestică” ca fiind toate acțiunile de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în familie sau în unitatea domestică sau între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima.

Totodată, în înțelesul Convenției de la Istanbul, “violența împotriva femeilor” reprezintă o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și înseamnă toate acțiunile de violență de gen care rezultă în, sau care sunt probabile a rezulta în, vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică cauzată femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau deprivarea arbitrară de libertate, indiferent dacă survine în public sau în viața privată.

Prin noțiunea de “violență de gen” reglementată de Convenția de la Istanbul se înțelege fapta de violență direcționată împotriva unei femei sau, după caz, a unui bărbat, motivată de apartenența de sex. Violența de gen împotriva femeilor sau violența împotriva femeilor este violența care afectează femeile în mod disproporționat. Violența de gen cuprinde, fără a se limita însă la acestea, următoarele fapte: violența domestică, violența sexuală, mutilarea genitală a femeilor, căsătoria forțată, avortul forțat și sterilizarea forțată, hărțuirea sexuală, traficul de ființe umane și prostituția forțată.

Convenția recomandă fundamentarea politicii părților, în mod cuprinzător și coordonat, în vederea prevenirii și combaterii tuturor formelor de violență domestică, în special, printr-o coordonare foarte bună la cel mai înalt nivel, precum și prin elaborarea unei noi strategii multianuale de prevenire și pedepsire a actelor de violență domestică. În conformitate cu prevederile Convenției, care vor fi implementate în legislația internă, direcțiile de acțiune din cadrul prezentei strategii se vor orienta pe: dezvoltarea de servicii sociale adecvate nevoilor victimelor și agresorilor, dezvoltarea de instrumente de lucru utile pentru toți profesioniștii care intră în contact direct cu victimele și/sau cu agresorii, formarea specialiștilor din diferite domenii (asistență socială, administrație locală, justiție, sănătate, educație).

În domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, prin adoptarea legislației primare, respectiv Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a asigurat armonizarea legislativă cu reglementările internaționale și comunitare în materie. Astfel, la nivel internațional a fost avută în vedere transpunerea prevederilor Convenției pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW) ratificată de către țara noastră la data de 7 ianuarie 1982.

a) Violența domestică în România - indicatori de percepție și statistici oficiale

Conform Raportului Studiului al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) din anul 2014 “Violența împotriva femeilor: în fiecare zi și în orice loc”¹ sunt evidențiate rezultatele celui mai cuprinzător studiu din lume realizat până în prezent cu privire la violența împotriva femeilor, fiind relevată amploarea abuzurilor suferite de femei în mediul familial, la serviciu, în spațiul public și în mediul on-line. Conform studiului, cele mai multe femei care recunosc că sunt afectate de violență fizică și sexuală sunt în țări ca Finlanda, Danemarca și Letonia. România se află în eșantionul al doilea: 30% dintre femei spun că au fost afectate de violența fizică sau sexuală la un moment dat în viață după vârsta de 15 ani, încadrându-se în media la nivel european. Astfel, 24% dintre femeile din România au suferit violență din partea partenerului și 14% dintre femeile din România au suferit violență din partea unei alte persoane decât partenerul.

Legat de experiența de violență în copilărie, un procent de 24% dintre femeile din România spun că au fost supuse la violență fizică sau sexuală de către un adult înainte de vârsta de 15 ani. Violența psihologică afectează între 30 și 39% dintre femei. 6% dintre femei au suferit violență sexuală din partea partenerului sau a unei alte persoane, în 97% dintre cazurile de violență sexuală agresorul fiind bărbat.

Dacă, în Europa, în medie, 55% dintre femei au trăit o formă de hărțuire sexuală, în România doar 11% dintre respondente au recunoscut că au suferit hărțuire sexuală. În ceea ce privește hărțuirea (stalking-ul), aceasta este adesea asociată cu separarea de partener, media la nivel european fiind de 18%, în timp ce în România doar 8% dintre respondente au afirmat această asociere. .

¹ <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.

Studiul amintit a făcut pentru prima oară posibilă o comparație între țările Uniunii Europene (UE), însă, în acest context, trebuie avute în vedere diferențele culturale, care fac ca în anumite țări să fie mai acceptabil ca femeile să vorbească altor persoane despre experiențele lor de violență și, nivelul de egalitate de gen din societate care, cu cât este mai mare, cu atât tăcerea din jurul violenței împotriva femeilor este mai redusă, întrucât femeile recunosc situațiile de violență, își cunosc drepturile și au încredere să abordeze în mod deschis problema violenței, fiind convinse că acest lucru nu le va pune în pericol întrucât există mecanisme legale care le protejează.

Prin prismadiferențelor culturale, rezultatele studiului indică faptul că femeilor din România le lipsește încrederea de a aborda în mod deschis problema violenței. Astfel, 77% dintre femeile din România cred că violența împotriva femeilor este răspândită și foarte răspândită. 28% dintre femei cunosc victime ale violenței în cercul de rude și prieteni. Cu toate acestea, doar 47% dintre femei știu de existența unei legi care protejează femeile împotriva violenței domestice în România. 74% dintre femei nu cunoșteau niciun serviciu de suport specializat. Doar 17% dintre respondente au afirmat că au apelat la poliție în urma celui mai sever incident de violență suferit vreodată și doar 1% la serviciile sociale, în timp ce media de adresare către poliție și servicii de suport la nivel european este de 33%.

Studiul FRA subliniază că factorii de decizie trebuie să recunoască amploarea violenței împotriva femeilor și să se asigure că măsurile adoptate corespund și în practică, nu doar pe hârtie, nevoilor și drepturilor tuturor victimelor violenței împotriva femeilor.

Raportul anual al Comisiei Europene pentru anul 2016 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene informează cu privire la modul în care se utilizează aceasta, cât și progresele înregistrate. .

În ceea ce privește progresele înregistrate la nivelul UE, în domeniul violenței împotriva femeilor și violența domestică este de remarcat influența puternică la nivel european și național a Convenției de la Istanbul. În acest sens, în cursul anului 2016, UE s-a concentrat pe ratificarea Convenției, existând progrese la nivelul statelor membre, state care fie au ratificat Convenția, fie au pus în aplicare dispozițiile acesteia.

FRA în Raportul privind drepturile fundamentale 2016² a solicitat Statelor Membre să semneze, să ratifice și să pună în aplicare în mod eficient Convenția de la Istanbul.

În acest sens, raportul reține că în anul 2016 trei state membre au semnat Convenția (Bulgaria, Republica Cehă și Letonia) și două state membre au ratificat Convenția - Belgia și România.

Totodată, în mai multe State Membre - printre care Bulgaria, Croația, Grecia, Luxemburg și România, au fost constituite grupuri de lucru pentru a identifica nevoile precise pentru reforma legislativă, în scopul de a pune în aplicare și a îndeplini cerințele Convenției de la Istanbul, iar în Cipru, guvernul a comandat studii în același scop.

De asemenea, Raportul Woman Against Violence Europe (WAVE) 2015³ - rețea de organizații neguvernamentale din Europa, care acționează în domeniul combaterii violenței împotriva femeilor și copiilor, se concentrează asupra serviciilor specializate de sprijin pentru femei, precum și asupra activităților organizațiilor de femei în domeniul rețelelor, prevenirii și formării, precum și asupra experiențelor femeilor pe tot parcursul timpului în care caută ajutor (parcurs care este adesea dificil și care seamănă cu o cursă cu obstacole).

² <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/fundamental-rights-report-2016>.

³ http://fileservers.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf.

Raportul WAVE 2015 abordează, de asemenea, necesitatea unor politici cuprinzătoare și coordonate, punerea lor în aplicare, monitorizarea și evaluarea acestora, precum și implicarea ONG-urilor care joacă un rol important în acest domeniu.

Este evident că țările în care există ONG-uri ale femeilor și care lucrează în strânsă colaborare cu acestea, au avut mai mult succes în abordarea problemei violenței de gen și în protejarea și sprijinirea victimelor.

Raportul WAVE 2015 oferă informații actualizate cu privire la serviciile specializate de sprijin pentru femeile victime ale violenței bazate pe gen în 46 de țări europene, inclusiv în cele 28 de State Membre ale UE.

Raportul 2015 are un domeniu de aplicare mai larg și, în plus față de informațiile privind liniile telefonice naționale de urgență pentru femei - Helplines - și adăposturile pentru femei, raportul include informații cu privire la serviciile de asistență non-rezidențiale pentru femeile care au fost victime ale violenței pe motive de gen.

Față de raportul din anul anterior, se indică faptul că încă 3 țări au disponibile linii telefonice de urgență naționale pentru femei și anume: România, Slovacia și Muntenegru. România are linie telefonică de urgență națională pentru femei începând din data de 25 noiembrie 2015. Țara noastră face parte din cele 10 State Membre ale UE (raportat la nr. de 28 SM) care au linii telefonice de urgență naționale pentru femei - Helpline, care sunt atât gratuite, cât și nonstop -24/7.

Cu privire la necesarul de cazare în adăposturi pentru femei (cazare, considerată prin Convenția de la Istanbul a fi serviciul minim necesar a fi furnizat) resursele nu sunt distribuite uniform în toată Europa și sunt concentrate în mare parte, în cele 28 de State Membre ale UE. În Statele Membre ale UE care au aderat după 2004, încă lipsesc aproape trei sferturi din necesarul de paturi pentru adăposturi. România a făcut progrese semnificative în perioada 2014-2015 în ceea ce privește numărul de locuri lipsă în adăposturi, de la $\frac{3}{4}$ lipsă la doar $\frac{1}{2}$ lipsă. Una dintre recomandările esențiale vizează standardul minim de 1 loc în serviciile specializate pentru femei (adăposturi) la 10.000 de locuitori, iar, acesta ar trebui să fie îndeplinit de către toate țările UE (conform Recomandării PE din 2014).

La nivel național datele statistice în domeniul violenței domestice au un caracter eterogen care îngreunează cunoașterea reală a dimensiunii fenomenului.

Numărul total al cazurilor de violență domestică, care au beneficiat la cerere de servicii sociale, centralizate în perioada 2009 - 2016 la nivelul Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) din cadrul Ministerului Muncii și Justiției Sociale, este evidențiat astfel: anul 2009 - 12.461 cazuri, anul 2010 - 11.592 cazuri, anul 2011 - 12.205 cazuri, anul 2012 - 14.376 cazuri, anul 2013 - 15.358 cazuri, anul 2014 - 11.598 cazuri, 2015 - 12.273 cazuri, anul 2016 - 13.019 cazuri.

Referitor la evoluția fenomenului violenței domestice în ultimii ani, se constată că în anul 2015, numărul cazurilor de violență domestică a crescut cu 5,81% față de anul 2014, iar în anul 2016 s-a înregistrat o creștere de 6,10% față de anul 2015.

Din datele centralizate de către ANES, la nivel național, se constată în ultimii trei ani, o creștere a fenomenului violenței domestice de la an la an.

Datele menționate mai sus nu prezintă însă dimensiunea reală a fenomenului, ci doar numărul victimelor violenței domestice, beneficiare ale serviciilor sociale, înregistrate și centralizate la nivel național de către ANES, extrase din rapoartele înaintate de către direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC), instituții aflate în subordinea consiliilor județene și ale

consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București. În aceste cazuri, victimele, în funcție de nevoile fiecăreia, au beneficiat de servicii de găzduire, hrană, asistență medicală și îngrijire, consiliere psihologică și consiliere juridică. În urma cartografierii serviciilor sociale existente pentru prevenirea și combaterea violenței domestice se poate constata cu ușurință faptul că acestea nu sunt suficiente și nu sunt dezvoltate într-o distribuție geografică adecvată nevoilor identificate, neputând asigura accesul facil și asistență tuturor victimelor/agresorilor. Astfel, la nivel național există un număr total de 95 servicii sociale.

Un indicator relevant pentru acest domeniu îl reprezintă și numărul de inculpați trimiși în judecată în cauze care privesc fapte ce se circumscriu cauzisticii violenței domestice, conform raportului privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anii 2009 - 2016 și care evidențiază următoarele:

- În anul 2009 s-a înregistrat un număr de 444 de inculpați trimiși în judecată, adică 0,9% din totalul celor trimiși în judecată⁴.
- În anul 2010 s-a înregistrat un număr de 483 de inculpați trimiși în judecată, adică 0,8% din totalul celor trimiși în judecată.
- În anul 2011 s-a înregistrat un număr de 469 de inculpați trimiși în judecată în anul respectiv, ceea ce reprezintă 0,8% din totalul celor trimiși în judecată⁵.
- În anul 2012 s-a înregistrat un număr de 440 de inculpați trimiși în judecată, adică 0,7% din totalul celor trimiși în judecată⁶.
- În anul 2013 s-a înregistrat un număr de 1080 de inculpați trimiși în judecată, adică 1,6% din totalul celor trimiși în judecată⁷.
- În anul 2014 s-a înregistrat un număr de 1459 de inculpați trimiși în judecată, adică 2,9% din totalul celor trimiși în judecată⁸.
- În anul 2015 s-a înregistrat un număr de 1938 inculpați trimiși în judecată, adică 3,3% din totalul celor trimiși în judecată⁹.
- În anul 2016 s-a înregistrat un număr de 1467 inculpați trimiși în judecată, din care: 191 pentru omor, 487 pentru lovire sau alte violențe, 33 pentru vătămare corporală, 13 pentru loviri cauzatoare de moarte, 20 pentru rele tratamente aplicate minorului, 1 pentru vătămarea fătului, 13 pentru lipsire de libertate în mod ilegal, 80 pentru viol, 8 pentru agresiune sexuală, 47 pentru acte sexuale cu un minor, 3 pentru corupere sexuală a minorilor, 566 pentru abandon de familie și 5 pentru nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului, un număr de 1822 de victime ale violenței domestice, din care 932 sunt minori¹⁰.

⁴ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2009 http://www.mpublic.ro/presa/2010/raport_bilant_2009_si_anexe.pdf.

⁵ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2011 http://www.mpublic.ro/presa/2012/raport_mp_2011.pdf.

⁶ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2012 <http://www.mpublic.ro/presa/2013/bilant2012.pdf>.

⁷ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2013 <http://www.mpublic.ro/presa/2014/bilant2013.pdf>.

⁸ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2014 http://www.mpublic.ro/presa/2015/raport_activitate_2014.pdf.

⁹ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2015 http://www.mpublic.ro/presa/2015/raport_activitate_2014.pdf.

¹⁰ Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Raport privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2016 http://www.mpublic.ro/sites/default/files/PDF/raport_activitate_2016.pdf

Potrivit datelor evidențiate, în ultimii 7 ani se remarcă un număr total de 7340 de inculpați, număr care reclamă o mare implicare și responsabilizare a organelor de poliție și de cercetare penală în ceea ce privește tratamentul juridic aplicat agresorilor.

Un indicator care reflectă nivelul de gravitate al fenomenului și necesitatea stringentă a dezvoltării unor servicii și măsuri adecvate de prevenire se referă la numărul de decese ce au avut la bază fapte din sfera acestui fenomen. Conform datelor publicate pentru perioada 2009 - 2016 de către Ministerul Public numărul infracțiunilor de violență în familie săvârșite care au avut ca urmare decesul victimei se prezintă astfel: 2009 -167 victime decedate, 2010 -189 victime decedate, 2011-146 victime decedate, 2012 -149 victime decedate, 2013 -157 victime decedate, 2014 - 189 victime decedate, 2015 -186 victime decedate, 2016 -191 victime decedate. Se constată faptul că în ultimii 7 ani au fost înregistrate 1374 de decese ale victimelor infracțiunilor de violență în familie, iar această cifră impune necesitatea stringentă a dezvoltării unor măsuri adecvate în sfera prevenirii.

Totodată, din datele statistice ale Inspectoratului General al Poliției Române s-au evidențiat în anul 2015, un număr de 33.317 fapte penale sesizate pentru infracțiuni de violență domestică, din care 17.658 comise în mediul urban și 15.659 comise în mediul rural.

➤ În anul 2016 a fost înregistrat un număr de 34.602 de victime ale violenței domestice (din actul de sesizare, pentru fapta principală), din care 5.488 victime adulte de sex masculin, 17.537 victime adulte de sex feminin, 6.307 minori de sex masculin și 5.270 minori de sex feminin. Un număr de 13.461 victime îi sunt autorului faptei soț/soție sau fost/ă soț/soție, un număr de 3.171 victime îi sunt autorului faptei concubin/concubină, un număr de 2.603 victime îi sunt autorului faptei părinte/tutore legal, un număr de 12.557 victime îi sunt autorului faptei fiu/fiică și un număr de 2.810 victime îi sunt autorului faptei alt grad de rudenie.

În ceea ce privește ordinul de protecție, începând cu anul 2012, de la momentul reglementării acestei instituții, datele statistice rezultate din centralizarea dosarelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești¹¹, având ca obiect cereri de emiteră a ordinelor de protecție, se prezintă astfel:

- Anul 2012: 472 dosare înregistrate, 297 dosare soluționate;
- Anul 2013: 2213 dosare înregistrate, 1781 dosare soluționate;
- Anul 2014: 2963 dosare înregistrate, 3022 dosare soluționate;
- Anul 2015: 3947 dosare înregistrate, 4024 dosare soluționate;
- Anul 2016 (ianuarie - septembrie): 3989 dosare înregistrate, 4226 dosare soluționate.

Prezenta strategie asigură implementarea prevederilor Convenției de la Istanbul Convenție, încorporând totodată recomandările specifice formulate în evaluarea privind implementarea Strategiilor Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței în Familie anterioare, precum și contribuțiile provenind de la alți reprezentanți ai societății civile care au participat la elaborarea acestui document. Aceste recomandări subliniază faptul că noul document strategic trebuie să fie unul comprehensiv și multidisciplinar, care să vizeze puterea executivă, legislativă și judecătorească, mediul academic, dar și autoritățile publice locale și societatea civilă.

¹¹ Conform datelor prezentate de Consiliul Superior al Magistraturii.

Din perspectiva Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), România și-a asumat angajamentul și determinarea privind eliminarea discriminării față de femei și adoptarea măsurilor legislative și a altor măsuri necesare pentru eliminarea violenței de gen.

În cursul anului 2017, România a prezentat în fața Comitetului CEDAW, Raportul Combinat 7 și 8 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.

În acest context, angajamentul pentru respectarea prevederilor Convenției este reafirmat la nivel guvernamental, prin viziunea Programului de guvernare pentru perioada 2017-2020, din perspectiva căreia, egalitatea de gen reprezintă un domeniu prioritar în modelul social propus și, există o secțiune distinctă dedicat acestui concept - Capitolul Politici publice în domeniul muncii și justiției sociale, Pct. 8- Respect și demnitate pentru femei.

Comitetul CEDAW a apreciat în mod pozitiv reînființarea Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) și demersurile privind elaborare unei noi Strategii naționale privind egalitatea de șanse între femei și bărbați și violența domestică, în colaborare cu societatea civilă și instituțiile cu atribuții în domeniu, formulând astfel recomandări care au fost avute în vedere la planificarea măsurilor și acțiunilor prevăzute în planul operațional de acțiuni pentru implementarea prezentei strategii.

Astfel, în urma prezentării Raportului Combinat 7 și 8, Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeii (CEDAW), a formulat Concluzii finale și recomandări legate de întărirea capacității instituționale a ANES privind resursele umane și financiare în vederea asigurării implementării prevederilor CEDAW și ale Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare, măsuri ce vor fi introduse în prezenta strategie.

Comitetul CEDAW a salutat elaborarea unor proiecte importante de acte normative care vizează armonizarea legislației naționale cu prevederile Convenției de la Istanbul, și a recomandat statului român următoarele măsuri din aria violenței de gen, acestea urmând a fi integrate în prezenta strategie și în planul operațional de acțiuni pentru implementarea strategiei naționale:

- a) Colectarea sistematică a datelor dezagregate cu privire la cazurile de violență de gen și discriminare împotriva femeilor, precum și numărul de ordine de protecție, și includerea acestor date în următorul raport periodic;
- b) Adoptarea pachetului legislativ care să abordeze toate formele de violență de gen, inclusiv violența în căsătorii și uniuni de facto, în viața publică și privată, precum și violul marital, și armonizarea legislației naționale privind violența împotriva femeilor cu Convenția de la Istanbul și să adreseze specific violența împotriva femeilor române;
- c) Să introducă ordinele de protecție eliberate de poliție, în plus față de ordinele de protecție existente în instanță, să furnizeze rapid un temei juridic pentru emiterea ordinelor de protecție de urgență și să le aplice atât persoanelor căsătorite, cât și celor aflate în uniuni de facto;
- d) Să accelereze punerea în aplicare a inițiativelor poliției pentru a preveni retragerea plângerii de către victimă, introducerea urmăririi penale din oficiu pentru infracțiunile de violență împotriva femeilor pe criterii de gen și să se asigure că respectivele cazuri, inclusiv violența domestică, nu sunt supuse în niciun caz procedurilor de mediere;
- e) Să ușureze sarcina aducerii de probe asupra victimelor care solicită ordine de protecție, să garanteze punerea lor în aplicare de către poliție și instanțe, să garanteze accesul la asistență juridică gratuită în procedurile legate de ordinele de protecție, să consolideze colaborarea dintre poliție și asistenți i

sociali în investigarea cazurilor de violență pe criterii de gen împotriva femeilor și fetelor și să ia măsuri pentru a preveni în mod eficient încălcarea acestora și urmărirea victimei;

f) Să instituie obligativitatea consolidării capacităților pentru judecători, procurori, avocați, ofițeri de poliție, asistenți sociali și profesioniști în domeniul sănătății, cu privire la aplicarea strictă a legislației care incriminează violența împotriva femeilor și la protocoalele referitoare la tratarea victimelor într-o manieră sensibilă cu privire la dimensiunea de gen, precum și să facă publice procedurile standard referitoare la violența de gen împotriva femeilor;

g) Să se asigure că femeile și fetele victime ale violenței de gen beneficiază de un acces liber și fără obstacole la asistență medicală și psihologică, la adăposturi sigure aflate la distanțe rezonabile, precum și la servicii de consiliere și reabilitare în toate regiunile din statul parte.

Toate aceste recomandări sunt transpuse în măsurile și acțiunile din Planul Operațional de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale pentru promovarea egalității de șanse și prevenirea și combaterea violenței domestice.

b) Evoluția cadrului strategic de reformă și dezvoltare în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice

În domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, de la momentul reglementării domeniului prin Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, cu modificările și completările ulterioare, au fost implementate următoarele politici publice:

- Strategia națională în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și Planul de măsuri pentru implementarea acestora în perioada 2005 - 2007, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 686/2005. Principiile care au stat la baza elaborării acestei prime politici publice au avut în vedere stabilirea cadrului instituțional al sistemului de servicii sociale destinate prevenirii și combaterii violenței în familie, atât la nivel central, cât și la nivel local, precum și dezvoltarea capacității sistemului pentru abordarea multisectorială a problematicii violenței domestice. Obiective operaționale ale strategiei au vizat:
 - ✓ completarea și armonizarea cadrului legislativ existent în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în vederea integrării acestuia în ansamblul general al politicilor sociale;
 - ✓ dezvoltarea capacității autorităților publice, județene și locale, de identificare a problemelor sociale, de dezvoltare și implementare de politici, programe și proiecte în domeniu;
 - ✓ analiza cauzelor violenței în familie, a formelor de manifestare și a grupurilor și/sau domeniilor vulnerabile, în diferite tipuri de comunități (etnice, rurale/urbane etc.);
 - ✓ dezvoltarea unui sistem unitar de servicii sociale specifice domeniului prevenirii și combaterii violenței în familie, ținând cont de complexitatea fenomenului, precum și de nevoile specifice ale beneficiarilor, printr-o abordare sensibilă la diferențele culturale, de vârstă și gen;
 - ✓ crearea unui sistem informațional și informatic național de înregistrare și raportare a cazurilor de violență în familie;
 - ✓ determinarea necesarului de resurse financiare și umane în funcție de nevoile identificate, precum și identificarea surselor locale, naționale și internaționale posibil de mobilizat;
 - ✓ dezvoltarea resurselor umane în domeniu;
 - ✓ realizarea unei rețele de suport la nivel comunitar;
 - ✓ dezvoltarea de atitudini și comportamente non-violente pentru atingerea obiectivului "toleranță zero" față de violența în familie;
 - ✓ promovarea dialogului public în vederea conștientizării la nivelul societății românești a urmărilor negative ale violenței în familie;

- ✓ dezvoltarea relațiilor de colaborare între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței în familie;
 - ✓ monitorizarea și evaluarea activităților întreprinse în vederea prevenirii și combaterii violenței în familie.
- Strategia națională în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie pentru perioada 2013-2017 și a Planului operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013 - 2017, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1156/2012. Obiectivele operaționale ale strategiei au vizat:
 - ✓ creșterea eficacității programelor de prevenire prin implementarea sistematică a măsurilor de prevenire în vederea reducerii toleranței față de violența în familie;
 - ✓ dezvoltarea de atitudini și comportamente nonviolente pentru atingerea obiectivului "toleranță zero" față de violența în familie;
 - ✓ îmbunătățirea cadrului legislativ actual și asigurarea implementării unitare a legislației prin adoptarea legislației secundare;
 - ✓ întărirea capacității instituționale a autorităților administrației publice centrale și locale de gestionare a violenței în familie corelate cu violența asupra copilului;
 - ✓ dezvoltarea unui sistem unitar de servicii sociale specializate în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și asigurarea calității acestora, printr-o abordare nediscriminatorie, în particular sensibilă la diferențele culturale, de vârstă și gen;
 - ✓ crearea unui sistem informațional integrat de înregistrare, raportare și management al cazurilor de violență în familie și violență asupra copilului la nivel național;
 - ✓ dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale ale resurselor umane existente în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie;
 - ✓ dezvoltarea relațiilor de colaborare între partenerii interni și între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței în familie;
 - ✓ monitorizarea și evaluarea activităților întreprinse în vederea prevenirii și combaterii violenței în familie.

Cele două documente de politici publice au influențat în sens dinamic și pozitiv evoluția din acest domeniu specific prin realizarea următoarelor etape importante:

- înființarea în anul 2010 a compartimentelor cu atribuții exprese în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC) (în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 967/2010 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului);
- aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în cazurile de violență în familie și înființarea la nivelul județelor și sectoarelor municipiului București, a echipelor intersectoriale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie integrate cu violența asupra copilului (Hotărârea Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state);

- introducerea "ordinului de protecție" ca măsură de protecție pentru victimă, prin care instanța poate să dispună, cu caracter limitat, una sau mai multe măsuri - obligații sau interdicții pentru agresor, măsuri menite să asigure victimei dreptul la demnitate și viață privată (Legea nr. 25 din 9 martie 2012 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie);
- reglementarea unui termen de judecare, cu celeritate în termen de 72 de ore de la depunerea cererilor privind emiterea ordinelor de protecție (Legea nr. 351/2015 din 23 decembrie 2015 privind modificarea art. 27 alin. (1) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie);
- comparativ cu anul 2013, la nivel național a crescut numărul de adăposturi pentru victimele violenței în familie. În prezent, la nivelul celor 41 de județe și 6 sectoare în București există un număr total de 95 servicii sociale, respectiv: 58 de centre care oferă găzduire, asistență și consiliere victimelor violenței în familie, din care 44 sunt centre de primire în regim de urgență și 14 sunt centre de recuperare. De asemenea, la nivel național, funcționează 35 de servicii în regim de zi, din care 22 sunt centre pentru prevenirea și combaterea violenței în familie și 13 sunt centre pentru servicii de informare și sensibilizare a populației. În județele Alba și Mureș funcționează două centre care oferă servicii destinate agresorilor familiali.
- organizarea de evenimente cu caracter anual în ciclul celor 16 zile de activism împotriva violenței asupra femeii, care urmează zilei de 25 noiembrie - Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor;
- implementarea proiectului „Campania națională de conștientizare și informare publică privind violența în familie” de către ANES, în perioada aprilie 2015 - aprilie 2016, finanțat prin Programul RO 20 „Violența domestică și violență bazată pe deosebirea de sex”, prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009 - 2014;
- implementarea proiectului START - “O viață de calitate în siguranță!” POSDRU/170/6.3/s/146738 finanțat din Fondul Social European. Aria de intervenție a proiectului a avut acoperire națională (București-Ilfov, Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Est, Sud-Muntenia, Sud-Vest, Oltenia-Vest), adresându-se inițial unui grup țintă de 11.150 persoane, din care: 5.050 persoane din grupuri vulnerabile (4.000 victime ale violenței domestice, 1.000 copii în situații de risc, 50 victime ale traficului de persoane), 1.000 femei (informate cu privire la problematica prevenirii și combaterii violenței domestice și a traficului de persoane care să devină persoane de sprijin pentru victimele violenței domestice și ale traficului de persoane), 4.000 experți din cadrul structurilor publice care au responsabilități în prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane și/sau interacționează cu victime, 1100 specialiști din autoritățile publice care să fie formați în ocupația de expert în egalitate de șanse;
- înființarea unei linii telefonice de urgență gratuite și anonime destinate victimelor violenței domestice
 - cu program continuu, 24h/24h, 7 zile din 7- 0800 500 333;
- ratificarea Convenției de la Istanbul și elaborarea unui pachet legislativ necesar pentru implementarea acesteia care cuprinde următoarele acte normative: Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal; Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală; Proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați; Proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie; Proiectul de Ordin comun privind înființarea și funcționarea centrelor

integrate de urgență în caz de violență sexuală (Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii și Justiției Sociale).

- înființarea Comitetului Interministerial pentru Prevenirea și Combaterea Violenței în Familie și aprobarea înființării acestuia prin Memorandum de către Guvernul României la data de 05.10.2016. Înființarea acestui Comitet, cu rol consultativ în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, era absolut necesar în scopul asigurării unei coeziuni indispensabile a tuturor factorilor responsabili în ceea ce privește fundamentarea și aplicarea măsurilor complexe care rezultă din dispozițiile Convenției de la Istanbul.

CAPITOLUL III

Priorități, politici și cadru juridic existent

Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței domestice este un document de politică publică care reglementează direcțiile majore de acțiune în sprijinul îmbunătățirii situației victimelor.

Prezenta strategie cuprinde principiile de acțiune, obiectivele generale și specifice relevante la nivel național. Totodată, documentul include aspecte practice și instrumente concrete de lucru utile pentru dezvoltarea planurilor de acțiune sectoriale, precum: inventarul privind măsurile preventive și de combatere obligatorii, indicatori de performanță asociați, structura standard a planului de acțiune, mecanismul de coordonare și monitorizare.

În baza consultării interinstituționale organizate cu ocazia elaborării acestei strategii, va fi asigurată complementaritatea cu inițiativele strategice deja adoptate la nivel național, cât și cu legislația în vigoare.

Strategia națională pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013 - 2017 și Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013 - 2017 stabilesc un set de măsuri destinate să reducă sau să contribuie la diminuarea actelor de violență în familie, să atenueze sentimentul de insecuritate al victimei, precum și să reducă riscul recidivei și facilitarea reintegrării sociale a persoanelor care au comis infracțiuni de violență în familie.

Cadrul legislativ:

- Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, cu completările și modificările ulterioare;
- Legea nr. 30/2016 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice;
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu completările și modificările ulterioare;
- Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal;
- Legea nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală;
- Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea asistenței sociale nr. 292/2011;

- Hotărârea Guvernului nr. 1434/2004 privind atribuțiile și Regulamentul-cadru de organizare și funcționare ale Direcției generale de asistență socială și protecția copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state;
- Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr.118/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale cu modificările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale;
- Hotărârea Guvernului nr. 978/2015 din 16 decembrie 2015 privind aprobarea standardelor minime de cost pentru serviciile sociale și a nivelului venitului lunar pe membru de familie în baza căruia se stabilește contribuția lunară de întreținere datorată de către susținătorii legali ai persoanelor vârstnice din centrele rezidențiale;
- Hotărârea Guvernului nr. 177/2016 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați;
- Ordinul nr. 1875/2016 al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați;
- Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 2126/2014 privind aprobarea Standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de persoane adulte aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în comunitate, serviciilor acordate în sistem integrat și cantinelor sociale;
- Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr.1343/2015 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind completarea fișelor de autoevaluare pentru serviciile din domeniul protecției victimelor violenței în familie;
- Ordinul ministrului muncii, solidarității sociale și familiei nr. 383/2004 privind aprobarea standardelor de calitate pentru serviciile sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie;
- Ordinul nr. 304/385/1.018/2004 al ministrului administrației și internelor, al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei și al ministrului sănătății privind aprobarea Instrucțiunilor de organizare și funcționare a unităților pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;
- Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 3123/24.12.2015 privind modificarea Ordinului nr. 2126/2014;

- Ordinul nr. 384/306/993/2004 al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, al ministrului administrației și internelor și al ministrului sănătății pentru aprobarea Procedurii de conlucrare în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie.

La nivel internațional și european, preocuparea pentru apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și libertăților sale fundamentale, s-a materializat de-a lungul timpului prin elaborarea unor numeroase instrumente juridice internaționale, esențiale pentru promovarea principiului egalității de șanse între femei și bărbați iar, violența domestică și violența împotriva femeilor sunt circumscrise în această arie de reglementare. În același sens, există o serie de recomandări internaționale care plasează violența în familie în contextul practicilor și politicilor din sfera sănătății publice și luptei împotriva tratamentelor discriminatorii, respectiv:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului, Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene;
- Carta Națiunilor Unite - 24 octombrie 1945;
- Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite în 1979 și ratificată de România în 1982;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre nr. R(85)4 cu privire la violența în familie;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre nr. R(87)21 privind asistența victimelor și prevenirea victimizării;
- Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989;
- Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre R (90)2 privind măsurile sociale referitoare la violența în familie;
- Declarația privind eliminarea violenței împotriva femeilor, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 23 februarie 1994;
- Declarația și Platforma de acțiune adoptate la Beijing, în cadrul Conferinței Mondiale asupra Femeilor, septembrie 1995;
- Recomandarea Consiliului Europei nr. R (2002)5 privind protecția femeilor contra violenței;
- Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite nr. 61/143 privind intensificarea eforturilor în vederea eliminării tuturor formelor de violență împotriva femeilor din 19 decembrie 2006;
- Rezoluția Consiliului Europei nr. R (2007) 1582 "Parlamentele unite în combaterea violenței domestice împotriva femeilor";
- Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 26 septembrie 2007;
- Rezoluția Parlamentului European din 26 noiembrie 2009 referitoare la eliminarea violenței împotriva femeilor (2010/C 285 E/07);
- Rezoluția Parlamentului European din 5 aprilie 2011 referitoare la prioritățile și structura unui nou cadru al politicii UE de combatere a violenței împotriva femeilor (2010/2209(INI));

- Rezoluția Parlamentului European din 25 februarie 2014 privind recomandările adresate Comisiei în legătură cu combaterea violenței împotriva femeilor (2013/2004 (INL));
- Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Council of Europe Treaty Series - No. 210/2011), ratificată de către România în anul 2016;
- Directiva 29/2012/UE privind stabilirea unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 220/2001/JAI;
- Directiva 80/2004/CE privind despăgubirea victimelor infracționalității;
- Directiva 99/2011/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind ordinul european de protecție;
- Regulamentul UE nr. 606/2013 a Parlamentului European și a Consiliului privind recunoașterea reciprocă a măsurilor de protecție în materie civilă.

CAPITOLUL IV

Definirea problemei

Problematika complexă din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice poate fi concentrată pe o serie de direcții de acțiune necesare, atât pe direcția îmbunătățirii și consolidării cadrului legal aplicabil în domeniu, cât și pe reglementarea unor măsuri adecvate de sprijin și protecție pentru victime, dar și a măsurilor necesare pentru prevenirea violenței domestice și a recidivei, inclusiv a măsurilor orientate pe intervenție în cazul agresorilor.

Prin prisma implementării Convenției de la Istanbul, ulterior adoptării legislației primare necesare, este necesară elaborarea actelor normative de la nivelul legislației secundare și terțiare care să asigure instrumente de lucru, proceduri și metodologii concrete care să sprijine realizarea sarcinilor și atribuțiilor pentru toți specialiștii din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice. Această dezvoltare a cadrului legal trebuie să fie dublată, în mod necesar de formarea și pregătirea necesară și adaptată pentru intervenția diferitelor categorii de specialiști.

În ceea ce privește măsurile de sprijin și protecție, datele statistice relevă necesitatea creării și dezvoltării unor servicii sociale suficiente, cât și a unor servicii specializate, dezvoltate într-o distribuție geografică adecvată nevoilor identificate și care să asigure acces facil și asistență tuturor victimelor.

Totodată, este necesară identificarea unor mijloace de monitorizare reală a respectării ordinilor de protecție și elaborarea unor măsuri cu caracter disuasiv în ceea ce privește aplicarea unor pedepse pentru agresorii care încalcă ordinul de protecție, în scopul de a înlătura starea de nesiguranță a victimei și a evita situațiile dramatice soldate cu decesul acesteia.

De asemenea, una dintre problemele constante este nivelul scăzut de încredere în capacitatea de intervenție a organelor de poliție (ex: nivel scăzut de raportare a faptelor de violență domestică, retragerea plângerilor).

Din analiza prevederilor legale în vigoare rezultă faptul că nu există suficiente măsuri de prevenire și combatere a violenței domestice care să răspundă nevoii de securitate pentru victimă (ex: victima trăiește cu teama de a părăsi domiciliul, de a frecventa unități de învățământ sau locul de muncă și

este expusă și lipsită de sprijin și de apărare în fața pericolului, etc). Adeseori, victimele se confruntă cu lipsa unui orizont sigur și concret față de problemele multiple pe care le-ar întâmpina la despărțirea definitivă de agresor: părăsirea locuinței vis-a-vis de identificarea unei alte locuințe și plata chiriei, identificarea unui alt loc de muncă, asigurarea necesarului pentru subzistență, pentru ea și după caz, pentru copiii săi, identificarea unor noi instituții de învățământ pentru copii). În prezent, nu există servicii sociale care să răspundă nevoii victimei de a-și dobândi independența și de a-și reconstrui o nouă viață de la capăt, în situația în care se separă definitiv de agresor. Multe dintre victime sunt afectate de lipsa de încredere în forțele proprii și în ceea ce privește obținerea independenței economice și asigurarea nevoilor de subzistență pentru victimă și copiii acesteia prin forțe proprii (ex: în multe cazuri nivel scăzut de educație, statut de “femeie casnică”, lipsa unei formări profesionale).

O problemă esențială este cea a instituirii unor măsuri de protecție în regim de urgență (ex: este necesară emiterea unui ordin de protecție provizoriu, în regim de urgență, aplicabil imediat și la fața locului de către polițist, în situațiile de pericol iminent).

Un aspect deficitar în aplicarea măsurilor de protecție continuă să fie lipsa de informare cu privire la prevederile legale, mijloace de intervenție, servicii sociale existente (ex: multe dintre victime nu știu despre existența ordinului de protecție și despre cum pot obține un asemenea ordin).

Totodată, se constată faptul că, nivelul de toleranță al opiniei publice față de faptele de violență domestică se menține la cote ridicate, în pofida derulării unor numeroase campanii și acțiuni în ultimii ani, în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice. La acest element transversal se adaugă și nivelul foarte scăzut de implicare și responsabilizare al reprezentanților autorităților administrației publice locale și ai comunităților și inexistența unor forme de dialog și de colaborare între comunități și/sau la nivelul comunităților.

CAPITOLUL V

Obiectivele strategiei

Obiective

I. Consolidarea cadrului legal din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice

II. Dezvoltarea unor măsuri adecvate de sprijin și protecție pentru victime

III. Prevenirea violenței domestice și a recidivei acesteia, precum și a violenței sexuale

IV. Monitorizarea și evaluarea activităților întreprinse în vederea prevenirii și combaterii violenței domestice

Obiective specifice

1. Îmbunătățirea cadrului legislativ actual și asigurarea implementării unitare a legislației primare prin adoptarea legislației secundare și terțiare.

2. Dezvoltarea unor măsuri adecvate de sprijin și protecție pentru victime.

3. Dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale prin formarea și pregătirea necesară și adaptată pentru intervenția diferitelor categorii de specialiști.

4. Creșterea eficacității măsurilor de prevenire a violenței domestice și a recidivei acesteia.

5. Întărirea capacității instituționale a autorităților administrației publice centrale și locale de gestionare a violenței domestice.
6. Dezvoltarea de atitudini și comportamente nonviolente pentru atingerea obiectivului "toleranță zero" față de violența domestică.
7. Dezvoltarea relațiilor de colaborare între partenerii interni și între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței domestice.

CAPITOLUL VI

Principii generale

Fiecare măsură cuprinsă în prezenta strategie și în planul de acțiune se subsumează următoarelor principii:

- a) Principiul legalității în desfășurarea activităților de prevenire și combatere a violenței domestice;
- b) Principiul respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale în implementarea măsurilor de prevenire și combatere a violenței domestice;
- c) Principiul nediscriminării și egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați - impune actorilor care gestionează cazurile de violență domestică adoptarea unui comportament corect, imparțial și nediscriminatoriu, fără deosebire de rasă, sex, religie, naționalitate, apartenență politică, avere sau origine socială, față de toți cetățenii;
- d) Principiul intervenției imediate și al celerității în instrumentarea cazurilor de violență domestică;
- e) Principiul prevenirii săvârșirii actelor de violență domestică, atât în mod primar, cât și, în special, al recidivei (caracterului repetabil);
- f) Principiul securizării și protecției victimei - garantează intervenția, în limita cadrului legal, prin acțiuni care să asigure inclusiv protecția fizică a victimei și centrarea pe nevoile sale și implicarea activă a acesteia în toate deciziile ce o privesc;
- g) Principiul responsabilizării agresorului pentru propria reabilitare și reinsertie socială în vederea promovării unor relații sociale pozitive bazate pe comportament non-violent și acceptării diversității;
- h) Principiul subsidiarității, potrivit căruia, în situația în care persoana sau familia nu își poate asigura integral nevoile sociale, trebuie să intervină colectivitatea locală și structurile ei asociative și, doar în mod complementar, statul;
- i) Principiul proximității, potrivit căruia serviciile sunt organizate cât mai aproape de victimă/agresor, pentru facilitarea accesului și menținerea beneficiarului cât mai mult posibil în propriul mediu de viață;
- j) Principiul prevenirii revictimizării, prin limitarea intervențiilor repetate;
- k) Principiul finanțării adecvate și utilizării responsabile a resurselor financiare alocate pentru implementarea măsurilor identificate pentru atingerea obiectivelor de reducere a violenței domestice;

l) Principiul abordării integrate presupune coordonarea și cooperarea între toate instituțiile implicate, practicile și procedurile în domeniul prevenirii, monitorizării și combaterii violenței domestice, precum și cele de implementare a măsurilor de asistență socială vor avea la bază o viziune și o concepție unitară, cu accent pe parteneriat și colaborarea în rețea;

m) Principiul parteneriatului public-privat recunoaște importanța implicării societății civile în activitățile concrete de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a violenței domestice și încurajarea acestora în cooptarea serviciilor de asistență și sprijin acordate de organizații nonguvernamentale.

CAPITOLUL VII

Direcții de acțiune

Pentru anii 2018 - 2021, Ministerul Muncii și Justiției Sociale prin Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați și-a propus atingerea următoarelor direcții de acțiune, ținând cont de măsurile prevăzute de prezenta strategie, respectiv:

- dezvoltarea capacității autorităților administrației publice locale de a interveni în prevenirea și combaterea violenței domestice;

- implementarea la nivel național a Sistemului informațional unic integrat de înregistrare, raportare și management al cazurilor de violență domestică;

- creșterea eficienței în combaterea infracțiunilor de violență domestică;

- stimularea instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice în vederea derulării în parteneriat de acțiuni de prevenire a fenomenului violenței domestice;

- formarea profesională continuă a specialiștilor care activează în domeniul violenței domestice (de exemplu: asistent social, polițist, medic/medic legist, psiholog, procuror, judecător);

- reabilitarea victimei și/sau a agresorului domestic prin activități integrate și complementare, de informare, consiliere, psihoterapie și alte terapii, derulate în scopul creșterii autonomiei și conștientizării valorii sociale a individului, a dezvoltării responsabilității și redobândirii abilităților sociale;

- continuarea procesului de finanțare pentru înființarea de noi unități de prevenire și combatere a violenței domestice.

Obiectivul specific 1.

Dezvoltarea unor servicii sociale adecvate, suficiente, dezvoltate într-o distribuție geografică adecvată nevoilor identificate și a unor măsuri active de prevenire și combatere a violenței domestice care să răspundă nevoii de securitate pentru victimă.

Obiectivul specific 2.

Creșterea capacității de intervenție a profesioniștilor care intră în contact cu victimele și cu agresorii în situațiile de violență domestică.

Obiectivul specific 3.

Creșterea gradului de implicare și responsabilizare a reprezentanților autorităților administrației publice centrale și locale și ai comunităților și crearea unor forme de dialog și de colaborare între comunități și/sau la nivelul comunităților.

CAPITOLUL VIII

Rezultate așteptate și indicatori

Ca urmare a implementării eficiente a prezentei Strategii în perioada 2018 - 2021, vor fi atinse următoarele rezultate la nivel național:

I. CONSOLIDAREA CADRULUI LEGISLATIV DIN DOMENIUL PREVENIRII ȘI COMBATERII VIOLENȚEI DOMESTICE

1. Îmbunătățirea cadrului legislativ actual și asigurarea implementării unitare a legislației primare prin adoptarea legislației secundare și terțiare.

a) Consolidarea cadrului legislativ național

Indicatori:

- elaborarea și transmiterea spre aprobare a pachetului legislativ care cuprinde proiectele de acte normative necesare implementării Convenției de la Istanbul, respectiv: proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 202/2002, proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003

b) Revizuirea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate prevenirii și combaterii violenței domestice și elaborarea de standarde pentru serviciile care nu au astfel de standarde

Indicatori:

- sistematizarea și asigurarea unui caracter unitar în vederea alinierii la celelalte standarde existente în domeniul serviciilor sociale, actualizarea acestora și corelarea cu dinamica prevederilor legale specifice precum și simplificarea documentației
- elaborarea și adoptarea unui Ordin al MMJS privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate prevenirii și combaterii violenței domestice

c) Elaborarea și aprobarea Programelor de interes național în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice - Înființarea și susținerea serviciilor sociale destinate atât victimelor violenței domestice cât și agresorilor

Indicatori:

- creșterea gradului de siguranță pentru victime și diminuarea riscului de revictimizare, îmbunătățirea nivelului de gestionare a comportamentului și prevenirea recidivei în cazul agresorilor, sincronizarea, eficientizarea și profesionalizarea serviciilor de prevenire, intervenție și monitorizare în cazurile de violență domestică

d) Asigurarea cadrului legal necesar reglementării prezentării în domeniul audio- vizual a faptelor grave de violență domestică

Indicatori:

- reglementarea modalității de prezentare a faptelor grave de violență domestică, respectiv alegerea unui orar de difuzare, codare sau sisteme de acces condiționat, prin care se asigură faptul că minorii din zona de transmisie, în situații normale, nu pot auzi sau vedea emisiunile respective
- difuzarea unor mesaje sociale obligatorii referitoare la serviciile sociale existente/sancțiunile pentru agresori, care să însoțească prezentarea faptelor de violență domestică
- elaborarea unui proiect de Hotărâre/Lege

e) Asigurarea de asistență și consultanță în vederea evaluării nevoilor de servicii la nivelul tuturor județelor

Indicatori:

- îmbunătățirea sistemului de evaluare a nevoilor de servicii la nivelul județelor
- elaborarea unui studiu privind evaluarea nevoilor de servicii la nivelul tuturor județelor

f) Elaborarea și implementarea standardului privind managementul de caz în domeniul protecției victimelor violenței domestice

Indicatori:

- Elaborarea unui ordin MMJS pentru aprobarea Standardului privind managementul de caz în domeniul protecției victimelor violenței domestice

II. DEZVOLTAREA UNOR MĂSURI ADECVATE DE SPRIJIN ȘI PROTECȚIE PENTRU VICTIME

1.Dezvoltarea serviciilor sociale adecvate nevoilor identificate și care să asigure acces facil, asistență de calitate tuturor victimelor și măsuri pentru agresori

a) Dezvoltarea rețelei de locuințe protejate pentru victimele violenței domestice

Indicatori:

- locuințe protejate înființate și funcționale / 20 de locuințe protejate
- b) Organizarea de centre de asistență pentru agresori la nivel regional și extinderea rețelei de servicii

Indicatori:

- centre de asistență pentru agresori reabilitare/construite, dotate și cu personal de specialitate angajat, pe nivele regionale / 8 centre de asistență pentru agresori
- c) Elaborarea și implementarea unor metodologii și proceduri de lucru adresate profesioniștilor care intervin în prevenirea și intervenția în cazurile de violență domestică

Indicatori:

- numărul de metodologii și proceduri de lucru conforme cu legislația în vigoare și cu specificul fiecărei instituții implicate în prevenirea și intervenția în cazurile de violență / domestică elaborate și implementate
- d) Dezvoltarea rețelei de centre integrate de criză pentru situațiile de viol

Indicatori:

- crearea centrelor integrate de criză pentru situațiile de viol / 8 centre integrate de criză pentru situațiile de viol
 - asigurarea de kit-uri de prelevare a mostrelor biologice - 150/an
 - încheierea de Protocoale de colaborare
 - elaborarea de metodologii și proceduri de lucru conforme cu legislația în vigoare
- e) Inițierea unei cooperări și realizarea schimbului de bune practici în ceea ce privește programele de intervenție și de tratament pentru agresori

Indicatori:

- diseminarea exemplurilor de bune practici în ceea ce privește programele de lucru cu agresorii.
- elaborarea de metodologii/proceduri de lucru conforme cu legislația în vigoare

2. Dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale prin formarea și pregătirea necesară și adaptată pentru intervenția diferitelor categorii de specialiști

- a) Îmbunătățirea cadrului metodologic și a competențelor tehnice a profesioniștilor implicați în prevenirea și combaterea violenței domestice

Indicatori:

- numărul de ghiduri practice elaborate
- numărul de proiecte de cercetare transnaționale (europene și internaționale) în care sunt implicați specialiștii din instituțiile competente
- numărul de proceduri de lucru, metodologii privind măsurile de prevenire a cazurilor de violență domestică, revizuite sau elaborate
- numărul de evenimente organizate pe teme specifice
- numărul de participanți la evenimente
- numărul de materiale informative elaborate

- b) Formarea profesională a asistenților sociali în domeniul violenței domestice și egalității de gen

Indicatori:

- numărul și ponderea asistenților sociali din instituții formați în domeniul violenței domestice și egalității de gen
- c) Specializarea personalului implicat în investigarea cauzelor penale și civile cu autorii infracțiunilor de violență domestică

Indicatori:

- numărul de polițiști care participă la cursuri de formare continuă precum și la campanii de informare - sensibilizare
- numărul de ghiduri practice privind situațiile de violență domestică elaborate
- numărul și ponderea personalului implicat în investigarea cauzelor penale cu autorii infracțiunilor conexe cu violența domestică

d) Asigurarea protecției victimei violenței domestice prin ordine de protecție provizoriile urgență

Indicatori:

- numărul de măsuri și norme metodologice privind emiterea ordinelor de protecție în regim de urgență adoptate
- dezvoltarea unui sistem de monitorizare a ordinelor de protecție și a ordinelor de protecție provizorii prin intermediul mijloacelor electronice/supravegherea și monitorizarea electronică
- organizarea unui seminar/conferință cu privire la experiența spaniolă - Ombudsman

3.Întărirea capacității instituționale a autorităților administrației publice centrale și locale de gestionare a violenței domestice

a) Creșterea capacității de elaborare și implementare a politicilor de prevenire și combatere a fenomenului violenței domestice și management performant

Indicatori:

- numărul de personal central și local format pentru creșterea capacității administrative
- numărul de analize/studii/evaluări/rapoarte elaborate pentru fundamentarea politicii de prevenire și combatere în domeniul violenței domestice
- numărul de planuri de acțiune județene de asistență și protecție a victimelor violenței domestice implementate

b) Îmbunătățirea capacității de management și intervenție în cazurile de violență domestică

Indicatori:

- acțiuni privind transferul de bune practici și cooperare care să asigure, conform art. 11 din Convenția de la Istanbul, platforma necesară pentru colectarea de date și cercetare

c) Îmbunătățirea sistemului informațional în domeniul violenței domestice pentru a asigura gestionarea cazurilor de violență domestică

Indicatori:

- elaborarea unei proceduri comune de lucru la nivel interinstituțional privind raportarea, colectarea și monitorizarea datelor în domeniul violenței domestice

d) Implicarea Comisiilor județene și a municipiului București în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (COJES-urilor) în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați și violenței domestice

Indicatori:

- elaborarea unei metodologii de lucru pentru Comisiile județene și a municipiului București în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați
- pregătirea reprezentanților COJES în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați și violenței domestice

f) Înființarea și întărirea rolului echipelor mobile de intervenție de urgență, la nivel județean/local în domeniul violenței domestice

Indicatori:

- numărul echipelor mobile de intervenție de urgență constituite și funcționale, care să lucreze interdisciplinar, să colaboreze și să se găsească într-un permanent schimb de informații raportat la cazurile instrumentate

g) Stimularea promovării egalității de șanse pe piața muncii prin dezvoltarea de competențe antreprenoriale și manageriale ale femeilor, victime ale violenței domestice

Indicatori:

- elaborarea și derularea unui proiect cu titlul „Pachet complex de formare antreprenorială pentru incluziunea socială a femeilor, victime ale violenței domestice”, care are ca scop promovarea unui rol activ pentru femeile victime ale violenței domestice, prin sprijinirea acestora în inițierea și gestionarea unei afaceri și proiecte comunitare

4. Dezvoltarea relațiilor de colaborare între partenerii interni și între statul român și statele sau organismele internaționale implicate în prevenirea și combaterea violenței domestice

a) Promovarea valorilor non-violenței în țară și în străinătate prin participarea la acțiuni de cooperare la nivel internațional.

Indicatori:

- realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor și politicilor publice de prevenire și combatere a fenomenului violenței domestice

b) Derularea unor activități în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și violenței de gen, din perspectiva preluării de către România a Președinției Consiliului European în anul 2019.

Indicatori:

- realizarea unor activități în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și violenței de gen (conferință la nivel înalt, seminar european/internațional, mese rotunde) în contextul preluării de către România a președinției Consiliului Uniunii Europene în anul 2019, la care vor fi invitate să participe instituții și organisme interne și internaționale din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și violenței de gen

- realizarea schimbului de bune practici la nivel de experți

III. PREVENIREA VIOLENȚEI DOMESTICE ȘI A RECIDIVEI ACESTEIA PRECUM ȘI A VIOLENȚEI SEXUALE

1. Creșterea eficacității măsurilor de prevenire a violenței domestice și a recidivei acesteia

a) Derularea de campanii de conștientizare, organizare de dezbateri publice periodice și promovarea bunelor practici în domeniu

Indicatori:

- numărul de evenimente organizate în parteneriat cu autoritățile publice și cu reprezentanții societății civile

2. Dezvoltarea de atitudini și comportamente nonviolente pentru atingerea obiectivului "toleranță zero" față de violența domestică

a) Desfășurarea unor programe educative pentru părinți și copii, în vederea prevenirii violenței domestice, inclusiv prin parteneriate școală-comunitate-familie

Indicatori:

- număr de protocoale de colaborare încheiate între instituțiile implicate
- număr de programe desfășurate
- număr de participanți

b) Creșterea gradului de informare, conștientizare și responsabilizare a populației

Indicatori:

- număr de campanii de informare și/sau educare implementate
- număr de beneficiari

c) Dezvoltarea unui răspuns pro-activ și preventiv al școlilor la problema violenței domestice

Indicatori:

- număr de programe de educație pentru tineri; mobilizarea suportului profesioniștilor, părinților, studenților și elevilor, al administrației publice pentru prevenirea acestui fenomen

d) Schimbarea modalităților de abordare/mediatizarea faptelor de violență domestică

Indicatori:

- realizarea unei campanii de comunicare și informare pentru prevenirea actelor de violență domestică; schimbarea modalităților de abordare a temelor de violență domestică de către jurnaliști și ziașiști semnatari ai reportajelor, articolelor și documentarelor efectuate
- elaborarea unui ghid de bune practici pentru jurnaliști și ziașiști referitor la modalitățile de prezentare a infracțiunilor de violență domestică și mediatizarea acestora în mass-media și mediul online

e) Elaborarea unei strategii naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale

Indicatori:

- elaborarea și adoptarea unei Strategii naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale și a planului operațional aferent

IV. MONITORIZARE

1. Raportarea anuală a gradului de implementare a activităților asumate în cadrul Pilonului Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice

a) Monitorizarea măsurilor cuprinse în Planul operațional de acțiuni

Indicatori:

- elaborarea unei proceduri de raportare și monitorizare a datelor
- elaborarea unui raport anual privind gradul de implementare a activităților asumate în cadrul Pilonului Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice

2. Evaluarea finală a Pilonului Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice

a) Realizarea unei analize privind îndeplinirea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterii violenței domestice 2018-2021- Pilonul Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice

Indicatori:

- elaborarea unei analize privind îndeplinirea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterii violenței domestice 2018-2021- Pilonul Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice

CAPITOLUL IX

Finanțare

Activitățile în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice se finanțează conform prevederilor legale în vigoare din următoarele surse:

- a) bugetul de stat;
- b) bugetele fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice;
- c) bugetele fondurilor externe nerambursabile;
- d) bugetele locale ale județelor, respectiv ale sectoarelor municipiului București, precum și ale municipiilor, orașelor și comunelor;
- e) donații, sponsorizări și alte surse, în condițiile legii.

Proiecțiile bugetare de susținere a măsurilor prevăzute în planul anual de acțiune în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice sunt elaborate în fiecare an pentru anul următor și reprezintă o condiționalitate a implementării strategiei.

CAPITOLUL X

Proceduri de monitorizare, evaluare

Activitățile de monitorizare se vor desfășura pe toată perioada de implementare și vor include atât colectarea, prelucrarea și analiza datelor de monitorizare, progresele înregistrate în implementarea strategiei, identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor antiviolență domestică, precum și creșterea gradului de cunoaștere, înțelegere și implementare a măsurilor de prevenire și combatere a fenomenului violenței domestice. În conformitate cu prevederile Legii nr. 217/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Legii 202/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu legislația secundară în domeniu, implementarea prezentei Strategii și a Planului operațional de acțiuni pe perioada 2018 - 2021 se va realiza de către Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați. Stadiul implementării Strategiei va fi evaluat pe baza unor rapoarte de monitorizare, elaborate anual, de către ANES, în urma raportărilor efectuate de către toate instituțiile cu responsabilități în domeniu. Autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități în implementarea Planului operațional de acțiuni pe perioada 2018- 2021 vor elabora și vor transmite un raport anual cu privire la stadiul de îndeplinire a acțiunilor care le revin potrivit domeniilor specifice de competență. Acest raport va fi realizat pe baza unui model de raport care va fi elaborat și furnizat de către ANES.

De asemenea, evaluarea impactului Strategiei se va realiza prin raportarea la indicatorii stabiliți în Planul operațional de acțiuni pentru perioada 2018 - 2021.

ANES va asigura mediatizarea Strategiei, precum și diseminarea informațiilor relevante și bunele practici identificate în domeniu.

CAPITOLUL XI

Etape ulterioare și instituții responsabile

În conformitate cu prevederile Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, implementarea Strategiei pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței domestice se va realiza sub autoritatea și în coordonarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale prin structurile de specialitate.